

**Міністерство освіти і науки України
ДП "Київський Хореографічний Коледж"**

**Кафедра хореографії
(КХ (БЗ)-41/4)**

**Дипломний проект
«Хореографічна новела Заметіль»**

Студентки 4 курсу
Кафедри хореографія
форма навчання заочна
Артишук Марія Володимирівна
Викладач
Шляхтич Олеся Сергіївна

Київ 2023

Зміст

ВСТУП	4
Актуальність теми.....	5
Об'єкт дослідження	5
Предмет дослідження	5
Мета дослідження	5
Завдання дослідження	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРИТИЧНА ОСНОВА ТА ПЕРШОДЖЕРЕЛА	
"ХОРЕОГРАФІЧНОЇ НОВЕЛИ ЗАМЕТІЛЬ"	7
1.1 Характеристика персонажів.....	7
1.2 Задум твору.....	9
1.3 Аналіз музичного супроводу	11
1.3.1 Композитор, коротка біографія	11
1.3.2 Творчість Георгія Васильовича Свірідова	13
1.3.3 Григорій Свірідов "Метіль"	14
1.4 Пори року у творах та обробках інших композиторів	17
1.5 Визначення теми, ідеї, надзавдання	
"Хореографічної новели Заметіль"	18
1.6 Лібрето	19
РОЗДІЛ 2. СЦЕНАРНО-КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПЛАН	
«ХОРЕОГРАФІЧНОЇ НОВЕЛИ ЗАМЕТІЛЬ».....	20
2.1 Схеми рухів.....	20
2.2 Розбір першої частини "Хореографічної новели Заметіль" по	
балетних рухах	22
2.2.1 Перші 16 тактів. (Вихід солістки "вітер")	22
2.2.2 Другі 16 тактів. (Солістка "вітер" та вихід кордебалету)	23
2.2.3 Треті 16 тактів. (Солістка "вітер" разом із кордебалетом)	24
2.2.4 Четверті 32 такти. (Солістка "вітер" разом із кордебалетом)	26

2.2.5 П'яті 16 тактів. (Солістка "вітер" разом із кордебалетом).....	28
2.2.6 Шості 16 тактів. (Солістка "вітер" разом із кордебалетом)	30
2.3 Фрагменти початкових репетицій «Хореографічної новели Заметіль»	30
РОЗДІЛ 3. ОПИС КОСТЮМІВ	32
3.1 Ескіз костюму кордебалету "сніжинки"	32
3.2 Ескіз костюму солістки "сонце"	33
3.3 Ескіз костюму солістки "вітер"	34
ВИСНОВКИ	35
ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА	40

ВСТУП

"Хореографічна новела Заметіль" на музику Григорія Васильовича Свірідова, другий номер сюїти "Метіль", "Вальс". Чи інша назва сюїти – "Музичні ілюстрації до повісті О.С. Пушкіна "Метіль".

Хореографічна постановка на музику російського композитора у жанрі української патріотичної тематики.

Актуальність теми

Висвітлення проблем культури у реаліях сьогодення, у реаліях війни, та заборони використання будь-якої літератури, яка пов'язана із ворогом Росією. Патріотична хореографічна постановка на музику російського композитора. Людина жила та писала музику за довго до початку війни. Та не має з нашим страшним сьогоденням ніякого зв'язку. Насамперед, це велика проблема заборони творчості російських митців, особливо які не мають до війни ніякого відношення. Творчість – це тонка ниточка, яка пов'язує людину із Богом, почуттями, високим. І це неможливо заборонити чи сказати, що творчість ворожа. Творчість це те, що об'єднує, змушує замислюватись, закохує та пробуджує душу, незалежно від того, хто її створив. Відхреститись від всієї російської творчості та культури – це обікрасти самого себе. Слухати, читати, дивитись, потрібно. Для того щоб збагачуватись духовно. Але потрібно мати і своє на своїй землі. Щоб процвітати та йти вперед у розвитку. Країна не може відцуратись від ворожої творчості. Це невірний підхід, якому тільки тішаться вороги. Культура має національності. Але потрібно знати максимально багато для того, щоб створювати своє та воно було найкращим!

Об'єкт дослідження

Класичний танець на музику Григорія Васильовича Свірідова, російського композитора.

Предмет дослідження

Класична хореографія у патріотичному стилі, передана через образи природних стихій (вітру, сонця та снігу).

Мета дослідження

Виявити зв'язки між стихіями природи та життям у нашій державі Україні, розкрити алегоричні образи; встановити залежності між ворожими культурами; проаналізувати музику Г. Свірідова та хореографічний задум української тематики.

Завдання дослідження

- дослідити становлення та еволюцію класичного танцю;
- дослідити психо-фізіологічні особливості учнів для втілення хореографічного задуму;
- виявити композиційні основи "Хореографічної новели Заметіль".

Методи дослідження:

- комплексний аналіз;
- мистецтвознавчий аналіз;
- історичний метод;
- спостереження;
- порівняння;
- синтез;
- метод дедукції;
- метод індукції;
- узагальнення;
- систематизація.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРИТИЧНА ОСНОВА ТА ПЕРШОДЖЕРЕЛА "ХОРЕОГРАФІЧНОЇ НОВЕЛИ ЗАМЕТІЛЬ"

1.1 Характеристика персонажів

"Хореографічна новела *Заметіль*" – це хореографічний твір, створений для показу поєднання культур ворожих народів. За першооснову взято слов'янську міфологію та слов'янських богів.

У 5-8 століттях українці входили до складу Східних слов'ян. Слов'янська міфологія і релігія слов'ян складалася з обожнювання сил природи і культу предків. Тексти міфів слов'ян не дійшли до нашого часу, оскільки в ту далеку пору, коли створювалися міфи, вони ще не мали писемності.

Перун – верховний бог у слов'ян. Бог-небо. Тому під його владою весь небозвід, атмосферні опади, вітри та погода. Бог блискавки і грому. Один з найголовніших персонажів давньоукраїнської міфології, «бог над богами». Перун – син Дажбога і Мари.

Мара – богиня зла, темної ночі, страшних сновидінь, привидів, хвороб (мору), смерті.

Дажбог – бог сонця, світла і добра. Дарує Землі і людям такі великі блага як світло і тепло, тому і отримав своє ім'я-приставку «даж» (що дає). З цієї ж причини Дажбог є єдиним з богів, кого можна просити про що завгодно, а

саме Його ім'я міцно увійшло до розмовного ужитку у виразі «Дай Бог». Дажбог – син Білбога і Лади.

Білбог – бог примирення і згоди, дружби і щирості, добра, удачі, щастя і блага, а також покровитель мистецтв і торгівлі. Йому приносяться жертви у вигляді веселощів, ігор і радісного бенкетування.

Лада – богиня любові і краси. Богиня краси, любові і одружень, тому раніше весільна змова називалася «ладини». Лада — Велика богиня весни. Свято Лади наставало тоді, коли починав танути сніг, і тривало до початку весняних робіт.

Із назв та тлумачень слов'янських богів можна зробити такі висновки:

- *Дажбог (бог сонця)* – у слов'ян повністю святий. Успадкувавши від своїх батьків тільки усе позитивне, любов, красу, добро, щирість, дружбу, удачу, щастя, блага,..., поєднавши в одному собі усі тільки позитивні сторони батьків, став богом сонця, яке символізує любов, палкість, радість, життя у всіх його найгарніших проявах.
- *Перун (бог неба)* – він вже не такий однозначний, як Дажбог. Повелитель опадів, вітру, погоди,... А погода вже може бути різною. Дощ можливий як і маленький для росту всього живого, так і буревій, гроза, хуртовина та всілякі природні катаклізми. Перун може як милувати, так і карати. Поєднавши у собі риси своїх батьків, як добро, сонце, світло, так і зло, страху та смерті, він став богом настрою, якого завжди боялися та приносили жертви для того, щоб Перун не гнівався. Поєднуючись любовними узами із Землею-терою, він тим самим стає батьком земної природи.

1.2 Задум твору

Задум "Хореографічної новели Заметіль" виник саме із думки про поєднання Дажбога та Перуна.

Синоніми до слова *заметіль* – завірюха, хуртовина, метелиця, віхола, хуга, завія, сніговій, сніжниця, хуговій, юга; розмовні: хвища, хугавиця, хурделиця, хурделя, хурдига, хуртеча, діалектні віхало, завійниця, заметільниця, замета, заметь, кушпела, кура, метіль, фуга, фурделиця, хвижа, хиза/охиза, шаруга, рідковживані крутія, сніговійниця, снігокрутниця; буран (перев. у степу); пургá (перев. у горах, тундрі і т. ін.).

Заметіль – це небезпечне атмосферне явище, що являє собою перенесення вітром снігу над поверхнею землі з погіршенням видимості. Сильний вітер із снігом.

Заметіль у природі починається, коли все небо у снігових хмарах, вже йде сніг та не видно жодного проблиску сонця чи натяку та чисте небо та гарну погоду. Це страшне природне явище, яке своєю енергією все руйнує, хоче зрівняти все із землею. Страшний вітер та сніг, який наліпає всюди та не можна ніде сховатись. Важко дихати, неможливо йти, використовуються дерева, ламаються гілки, нічого не видно від сильного снігу, який летить з усіх боків. Перун гнівається. Злість бога неба відчутна не на жарт. Разом із завірюхою з'являються страх, безпорадність, відчай, зневіра, з'являються думки, що так вже буде завжди, більше ніколи не буде сонця та гарна погода просто неможлива. Психічний стан людини на межі зриву. Заметіль – це не тільки руйнація природи на землі, а й похитування психічного стану живих істот, вселення всіх рис, які притаманні смерті. Страху, відчаю, наріканням, зневірі,... Поступово живі істоти вже не хочуть жити, спасатись, шукати вихід та вірити у сонце. Що незабаром воно таки вийде і життя

продовжитися. Із-за вселення психічного стану смерті Перуном, багато живих істот не переживають природні катаклізми, гинуть у кращі роки свого життя. Але через деякий час самої сильної хуртовини, вітер починає вщухати, сніг стає меншим, поступово вся злість Перуна виливається та Перун поступово заспокоюється. Ще через деякий час у бога неба виникає бажання спокою, він відчуває спустошення. Тому що будь-який спонтанний та сильний прояв енергії веде за собою таке ж раптове та сильне внутрішнє спустошення. Як тільки Перун починає проявляти слабкість, цим моментально користується Дажбог. Любов, життя, сонце, – завжди сильніше за саму страшну хуртовину та природні катаклізми. Сонце... Це безкінечна енергія чистої любові, яка ніколи не втомлюється, вона не з'являється раптово, щоб потім так само раптово зникнути; вона є завжди, постійно поповнюючись добром, світлом, натхненням, любов'ю, радістю від всього живого. Кожна частинка землі, все, що на ній мешкає, все постійно випромінює сонце, заряджаючи при цьому Дажбога неймовірною незникаючою силою життя. Звісно, люди відчувають і страх, і негатив, і руйнацію, але це приходить та зникає, як хуртовина, як злість Перуна. А любов – вона вічна! Дажбог – це святість та випромінювання життя у найкращому його розумінні.

Дажбог та Перун. Це протистояння? Може виникнути думка про протистояння добра і зла, любові та руйнації, життя та смерті,... Але... На мою думку це не так. Радість насамперед неможлива без смутку, щастя без невдач та розпачу, кохання без ненависті, життя без смерті, сонця без тіні, миру без війни. Як і сам Перун, він поєднує в собі життя та смерть, добро та зло, сонце та темінь,... Думаю, Дажбог та Перун – це гармонійне співіснування для повного насиченого та різнобарвного життя. Глибоко проживати всю палітру емоцій, від любові до найглибшої ненависті, від бажання жити до бажання вбити від краси до

потворності, не боятись цих емоцій, відчувати їх сповна, але не дозволяти негативу повністю керувати вами, – це і є цілісність, сила та повнота життя. Відчувати все, але не бути незламними, мати внутрішній стрижень, наче вогник, який жевріє у найскрутніших ситуаціях, робити все від себе залежне завжди та постійно виходити за межі свого комфорту. Вміти жити – це найсильніше мистецтво, яке мало кому під силу.

1.3. Аналіз музичного супроводу

1.3.1 Композитор, коротка біографія

Григорій Васильович Свірідов (1915 - 1998).

Радянський композитор, піаніст, громадський діяч.

Один із основоположників та провідних представників стильового напрямку «нова фольклорна хвиля». Народний актор СРСР. Герой Соціалістичної Праці.

Народився у сім'ї телеграфного службовця та вчительки. Батьки мали селянське походження та не могли собі навіть уявити, що їх син Григорій стане одним із найзнаменитіших композиторів Росії. Із дитячого віку хлопець почав грати на балалайці, а потім його прийняли у оркестр народних інструментів. Згодом Георгій поступає до консерваторії, де стає учнем Д.Д. Шостаковича. Шостакович був найулюбленішим композитором Свірідова на протязі всього його життя. Але це не заважало їм постійно конфліктувати між собою. Георгій Васильович навіть кинув консерваторію, будучи вже на останньому курсі, не повернувшись на заняття після розгрому, який вчинив Шостакович його

шести пісням на слова А. Прокоф'єва. Комунікація між композиторами з'явилася знову лише через декілька років.

Влітку 1941 року Свірідова потрапляє із музикантів у солдати. Але повертається вже у кінці цього ж року через слабе здоров'я, яке не дозволяло йому продовжувати службу.

Ще будучи студентом композитор одружується з піаністкою Валентиною Токаревою. У 1940 році у них народжується син Сергій. Брак продовжується не довго. У 1944 році Георгій йде із сім'ї до юної Аглаї Корнієнко. Через 4 роки Свірідов знову стає батьком Георгія молодшого, одразу після народження якого переїжджає до третьої дружини Ельзи Клазер. Георгій Васильович пережив обох своїх синів. Сергій закінчив життя самогубством у 16 років, після чого у Свірідова стався перший інфаркт. Його другий син помер 30 грудня 1997 року від хронічного захворювання. Але цю трагічну новину композитор так і не дізнався. Дружина збиралася йому її відкрити, коли Георгій Васильович відійде від інфаркту та стане сильнішим. Але цього так і не сталося. Через тиждень після смерті свого молодшого сина 6 січня 1998 року великого композитора не стало.

У Свірідова не залишилося прямих спадкоємців. Ельза Клазер померла через 4 місяці після Георгія.

Василій Георгійович Свірідов, батько композитора, загинув при трагічних обставинах. Під час Першої світової його через помилку зарубали шашкою свої ж.

Великий композитор Георгій Васильович Свірідов, на відміну від багатьох своїх колег-сучасників, мав дуже мало грошей. Наприклад, він не мав своєї дачі, він жив на державній, а рояль, який стояв у композитора вдома, він орендував у Союзу композиторів.

Свірідов був енциклопедично начитаною людиною. Його домашня бібліотека нараховувала більше ніж 2,5 тисячі книг – від античних драматургів до радянських письменників.

Як у репетиційній роботі, так і у повсякденному житті Свірідов був різким та авторитарним. Він не переносив непрофесіоналізм та безпринципність.

Георгій Васильович обожнював книги та рибалити.

1.3.2 Творчість Георгія Васильовича Свірідова

На відміну від свого вчителя та кумира Дмитрія Дмитровича Шостаковича, Георгій Васильович не був "вундеркіндом". Перші його музичні твори – це п'єси для фортепіано та романси на вірші О.С. Пушкіна. (1934-1935 роки). Найвидатніша музика Свірідова – це музика до однойменного твору Пушкіна "Метіль". Та саме вона ж і стане його "капканом", ніякі подальші роботи композитора не виконувались так часто як "Метіль". Саме її хотіли чути слухачі.

Композитора надихали поети першої величини – Лермонтов, Тютчев, Пастернак, Бернс, Шекспір,... Він поклав на музику слова Маяковського і навіть прозу Гоголя. Найулюбленішими та найближчими для нього були Сергій Єсенін та Олександр Блок.

Композитор писав у різних жанрах. Це були і хорова музика ("Пушкінський вінок", "Курські пісні", "Патетична ораторія" на вірші Маяковського,...), вокальна музика, пісня, романс, так і повністю класичні музичні форми. Але...

Своєю головною формою творчості, Георгій Васильович Свірідов обрав пісню. Композитора надихало життя народу, тому що він вважав, що мистецтво повинно бути простим та зрозумілим. Він був людиною

релігійною та завжди пам'ятав, що спочатку було слово. Тому Свірідов і присвятив своє життя злиттю слова та музики. Він оспівував Росію, її природу, людей, культуру, духовність.

Також композитор написав музику на 13 кінофільмів.

1.3.3 Григорій Свірідов "Метіль"

https://youtu.be/CGRNzbA_Pdc

Написано музичний твір у 1964 році. Перлина класичної музики. Воістину російська музика. Надзвичайно гарні мелодії, ледве чутний легкий передзвін бубенців, романсові інтонації, які були на початку 19 ст., ніжні наспіви,...

Історія створення

Видатний артист та режисер Володимир Басов запропонував композитору Георгію Свірідову співпрацю, коли почав працювати над кінострічкою "Метіль", за основу якої була взята однойменна повість геніального Пушкіна.

Зміст повісті:

Невелика іронічна історія про молоду дівчину, яка вирішила збігти з дому. Її ціль – вона хотіла обвінчатися зі своїм коханим, який був бідним. Його бідність – це і була причина, через яку батьки дівчини не приймали парубка. Але у фортуна головних героїв втручається сама природа. Через сильну заметіль все докорінно змінюється. Дівчина раптово виходить заміж зовсім за іншого та стає ще більш щасливою.

Композитору дуже сподобалась пропозиція режисера. Але у своїй роботі Свірідов намагався відійти трішки від пушкінського сюжету, він

викинув ту іронічність, яка так властива повісті. І взагалі не намагався чітко слідувати літературному джерелу. Його музика – це окремий важливий герой фільму.

З 1950-х років Свірідов намагається концентрувати увагу на тих творах, які носять виключно російський характер, тому що його дуже манила ця тематика. Та більше за всі пору року Георгій Васильович любив зиму, тому що вважав, що тільки зима більш за все виражає сутність Росії.

Музику до кінофільму "Метіль" можна було одразу ж почути окремо від фільму на радіо та телебаченні. Саме тому через 9 років композитор вирішив зробити редакцію партитури. Та у 1974 році з'явився самостійний твір на музику до кінофільму, який вже отримав інше ім'я "Музичні ілюстрації до повісті О.С. Пушкіна "Метіль".

Після того як сюїту зіграв симфонічний оркестр, у якій диригентом був Федосєєв, до Свірідова прийшла світова слава.

Відомий режиссер Швейдер сказав, що музика Свірідова – назавжди.

"Метіль" Свірідова – це симфонічна сюїта, в яку входять 9 номерів.

1. "Трійка"

<https://youtu.be/KPVzVg8iuJY>

2. "Вальс"

<https://youtu.be/Q4NFSVOxsdw>

3. "Весна та осінь"

<https://youtu.be/VqxtFk07VJ8>

4. "Романс"

<https://youtu.be/FGC0qnlp4L4>

5. "Пастораль"

<https://youtu.be/DeH35IROBB8>

6. "Військовий марш"

<https://youtu.be/-tEute5F6Og>

7. "Вінчання"

<https://youtu.be/v9XorOZ9H0o>

8. "Відгуки вальсу"

<https://youtu.be/o5Uspty6QDs>

9. "Зимова дорога"

https://youtu.be/_dUrFWIYhwo

Для своєї хореографічної постановки я обрала другий номер із симфонічної сюїти "Метіль" – "Вальс".

Він починається зазвними акордами, які відкривають святковий вечір. Гарна мелодія кружляє гостей балу у чудовому танці. Причому він не пишний, палацовим його теж не можна назвати. Саме такий вальс міг звучати під час святкового вечора у провінційному містечку чи невеликій садибі.

Також до теми зими та пори року зверталися й інші світові композитори:

- Антоніо Вівальді "Зима": Концерт №4 фа мінор «Зима»;

<https://youtu.be/bZH8x-7CyDw>

- Петро Ілліч Чайковський "Зима":

"Святки", "Масляна", "У камелька";

<https://youtu.be/UIOdQ6j4D-8>

<https://youtu.be/N0vz1CalqNM>

<https://youtu.be/4MIQsVw1Ynk>

- Астор Пьяццолла "Зима": Invierno Porteño Lento;

<https://youtu.be/Vhv3yP7dKSY>

- Йозеф Гайдн "Зима" 4-та частина: Ораторія "Пори року";

<https://youtu.be/hltjuVQNtvw>

- В.А. Гаврілін "Пори року" Зима (слова народні).

<https://youtu.be/opiZOVJsfTs>

1.4 Пори року у творах та обробках інших композиторів

- Шарль Анрі Валентен Алькан (французький піаніст-віртуоз, композитор-романтист) – цикл "Місяці" ("Les mois") з 12 характеристичних п'єс;

<https://youtu.be/Pzth1MU5JFY>

- А.К. Глазунов (російський композитор, диригент) – балет "Пори року" (Весна, Літо, Осінь та Зима);

<https://youtu.be/-QQ0UOJRHsM>

- Джон Кейдж (американський композитор, авангардист) – Пори року (балет Мерса Каннінгема на музику Джона Кейджа), 1947 р.;

<https://youtu.be/KIvCxySgR94>

- Жак Лусьє (французький джазовий піаніст) – Тріо Жака Лусьє, джазові імпровізації на музику "Пори року" Вівальді, 1997 р.;

<https://youtu.be/IFpHEDHgtME>

- Леонід Десятніков (радянський, російський композитор) – поєднав "Пори року у Буенос-Айресі" П'яццолли та цитати із "Чотирьох сезонів" Вівальді, 1996-1998 рр.;

<https://youtu.be/V4HCyleQITQ>

- Річард Клайдерман (французький піаніст, аранжувальник) – інструментальна версія аранжування "Пори року" Вівальді.

<https://youtu.be/ukql6ex6mDY>

1.5 Визначення теми, ідеї, надзавдання

"Хореографічної новели Заметіль"

Я обрала тему зими та завірюхи, тому що зима – це найлютіша та найпрекрасніша пора року. Вона поєднує у собі одночасно безпощадно руйнівну силу та тиху стриману красу заснувшої природи. Ледяні гори, засніжені ліси, морозне сонце, наче Перун відпочиває, але всередині у нього яскраві барви стриманої злості, які в один момент можуть накликати на землю хуртовину такої сили, яка зруйнує все на своєму шляху, зламає, понівечить природу, яка спить, вб'є живих тварин та птахів. Але вже згодом вийде сонце. Воно не розбудить ще природу, як навесні, але оберне всю руйнацію Перуна у німий льодяний пейзаж, який так гарно спостерігати та відчувати протистояння двох найсильніших богів Перуна та Дажбога. Сонце чи завірюха? Сніг чи спокій? На мою думку, вони не можуть існувати один без одного та у цьому і є неповторна краса життя.

Також цю ідею можна використовувати і в переносному сенсі. Ніби наша рідна держава Україна. Наразі у нас відбувається страшна подія – твориться історія. Йде війна. Гинуть люди, чоловіки, жінки, діти, які ні в чому невинні. З одного боку це страшно та це є страшним злочином проти людства. Але з іншого... Українці захищають свою землю, своєю кров'ю, сльозами, своїми надможливостями, що робить нашу землю сильною та непокірною. Нас неможливо здолати, тому що у нас є багато людей, які працюють за межами своїх можливостей і тому досягають, на перший погляд, нереальних цілей. Цей кошмар буде збільшуватись, нашим захисникам буде неймовірно складно, як фізично, так і психологічно. Але... У нас такий народ, який може витримати неможливе. І тоді, коли тиск стане неймовірним, коли буде здаватись, що

триматись вже неможливо, що кругом просто пекло та немає вже навіть і понадсил... Ми не зламаємося. І тільки у цей момент настане злам у бік швидкої перемоги. Потрібно витримати. Потрібно. Ми зараз знаходимося наче у центрі хуртовини, яка мете вже доволі довго. Уже складно дихати, немає сил йти, холодно, нічого не видно, та найголовніше, що не видно ні кінця ні краю. Що дуже сильно впливає на психіку, щоб зламати, зламати фізично, зламати віру, зламати все навкруги. Дійсно, у центрі хуртовини не віриться, що може вийти сонце, що десь колись буває весна, а за нею літо... Я обрала тему завірюхи, бо вона яскраво показує наше життя через сили природи на пору року.

Також я обрала для хореографічної постановки музику російського композитора Свірідова для об'єднання Перуна та Дажбога. Для яскравого прикладу об'єднання вітру та сонця, руйнації та народження, ненависті та любові. Це все різні прояви одного життя. Нічого із цього неможливо викреслити, викинути, заборонити. Одне без іншого не існує. Війни не існує без миру та миру без війни. Це розвиток, це жорсткий закон природи.

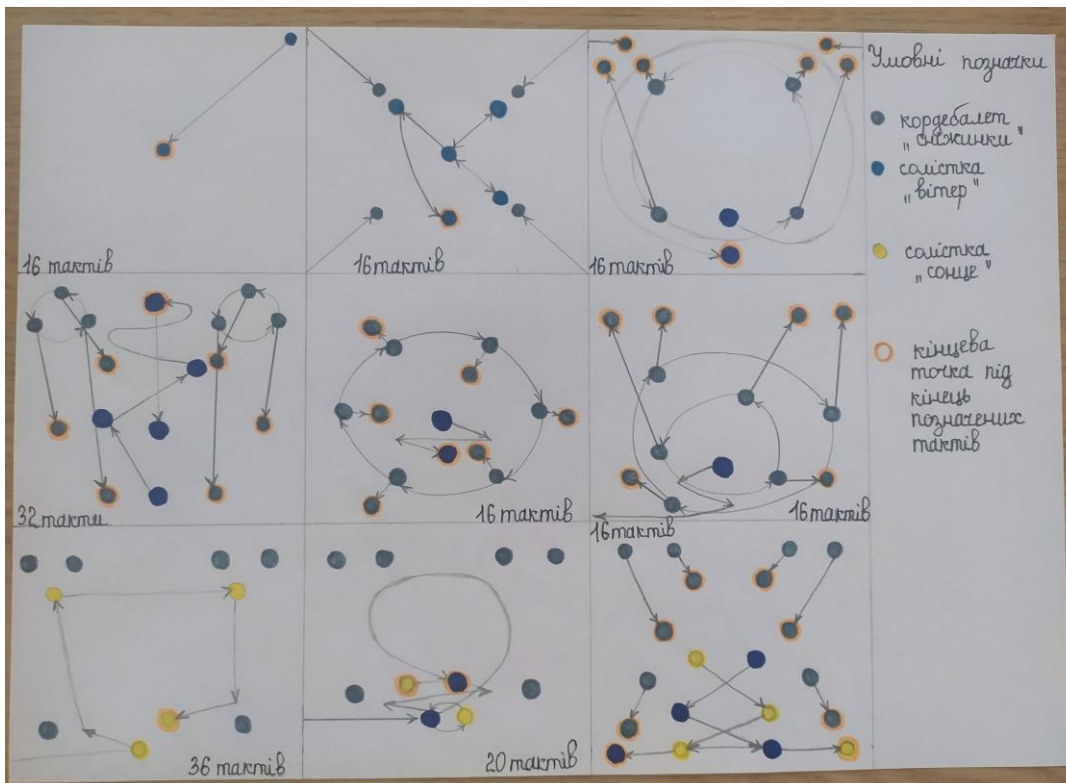
1.6 Лібрето

На сцені під зазивні звуки музики з'являється вітер у синьому костюмі. Спочатку він невеликий, поки що не здійснює сильних поривів, ніби граючи, вітер весело починає розправляти свої крила. Поступово він стає сильнішим та вже починає кружляти сніжинки із собою. По одній, по дві, по три,... Поступово набираючи сили. Сніг стає сильнішим. Вітер набирає енергії та починає ще із більшою силою кружляти сніжинки, перетворюючись поступово у завірюху. Але раптом із-за хмари виглянуло сонце у жовтому костюмі. Воно пробивається крізь хмари та

вітер. Вітер вщухає, побачивши сонце та зникає зі сцени. Сніжинки вже не кружляють. Вони поступово осідають на землю. А зимове сонце світить між ними, намагаючись розтопити сніг, але у сонця ще немає такої сильної життєвої енергії, щоб це зробити. Воно просто світить, нагадуючи природі, що одного разу воно стане теплим та зігріє всю землю. Показуючи, що хуртовина – це не назавжди. Але згодом знову з'являється вітер та вони починають танцювати із сонцем разом. При цьому вітер знову поступово підіймає сніжинки вгору. Під кінець хореографічної новели на сцені знаходяться всі: і сонце, і вітер, і сніжинки. Сонце та вітер танцюють між сніжинками, утворюючи завірюху із променями сонця. Вітер стає дужчим, сонце світить сильніше. Вітер та сонце танцюють по колу, сніжинки кружляють та від сильного протистояння вітру та сонця по одній розлітаються у різні куліси. А сонце та вітер, зустрівшись разом, утворюють прапор України. Жовто-блакитний.

РОЗДІЛ 2. СЦЕНАРНО-КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПЛАН «ХОРЕОГРАФІЧНОЇ НОВЕЛИ ЗАМЕТІЛЬ»

2.1 Схеми балетних рухів

2.2 Розбір першої частини "Хореографічної новели Заметіль" по балетних рухах

2.2.1 Перші 16 тактів. (Вихід солістки "вітер")

Солістка "вітер" виходить із 6 точки сцени по діагоналі спиною до центру сцени. 4 *pas fondu* назад, при цьому руки перед собою по черзі, немов розкидають сніг через *allongé* у другій позиції. (4 такти).

Потім, продовжуючи йти спиною до центру, *pas sougu* назад, руки продовжують розкидати сніг, але вже через *allongé* у третій позиції; *soutenu en tournant* у восьму точку сцени у п'яту позицію, права нога спереду, у позу *croisée*; руки при цьому проходять через підготовче положення, першу позицію та підіймаються у третю позицію; корпус нахилений та голова повернута вухом, ніби слухаючи. (4 такти).

Партерний *pas de basque*, закінчуючи у другу точку сцени, нога залишається відкритою на *battement tendu* назад, на передній нозі солістка залишається сидіти на *plié*. Руки при цьому проходять через другу позицію та виходять у четвертий *arabesque* (2 такти).

Із партерного четвертого арабеску із *plié* солістка робить *soutenu en tournant* у 6 точку сцени, закінчуючи його *en face* у п'яту позицію, права нога спереду; руки при цьому проходять через підготовче положення, першу позицію та підіймаються у третю позицію. (2 такти).

Pas sougu спиною у 5 точку сцени, *en face* до глядача, руки опускаються через першу позицію у підготовче положення та йдуть по черзі, розкидаючи сніг, через другу позицію у третю позицію *allongée*; знову виконується *soutenu en tournant* у ліву сторону, закінчуючи у позу *croisé*, ліва нога попереду; руки проходять через другу позицію, потім через першу позицію та підіймаються у третю позицію. На останній такт

солістка робить *tombé* у позу *croisé*, корпус нахилений вліво, руки відкриваються через другу позицію у маленьку позу *croisé*. (4 такти).

2.2.2. Другі 16 тактів. (Солістка "вітер" та вихід кордебалету)

Солістка "вітер"

Стрибок *sissonne* у восьму точку сцени, руки проходять через маленьке *por de bras en dedans* через першу позицію, підготовче положення до третього арабеску, задня нога підбиває передню та виконується *soutenu en tournant* із *riqué* у ліву сторону; руки перед *soutenu* відкриваються на другу позицію *allongé* та під час оберту проходять через першу позицію у третю позицію. Поворот виконується повний до восьмої точки сцени, поза у кінці стає *effacée*, права нога ззаду. (2 такти).

Виконується партерне *failli* спиною, починаючи правою задньою ногою у 4 точку сцени, завершуючи рух у 6 точку сцени; руки відкриваються через другу позицію, потім роблять маленьке *por de bras en dedans*. (2 такти)

Вся ця комбінація, починаючи із *sissonne*, повторюється повних два рази. (Перший раз у 8 точку сцени, другий раз у 6 точку сцени). (Дві повні комбінації – це 8 тактів).

За третім разом комбінація виконується на половину. Тільки *sissonne* у 4 точку сцени, та *soutenu en tournant*, закінчуючи у 4 точку лицем, руки у третій позиції, ліва нога спереду (4 такти).

Pas sougu спиною у восьму точку сцени, руки розкидають сніг по черзі у третю позицію *allongé* на кожен такт (3 такти).

На останній такт солістка робить стрибок *chassé* по другій позиції, продовжуючи йти у 8 точку сцени; руки на стрибку на другій позиції *allongé*.

При цьому, одночасно із солісткою "вітер", починає виходити кордебалет.

Перша дівчина із кордебалету виходить із восьмої точки сцени на перші 5 тактів. *Sissonne* на праву ногу у позу третього арабеску до центру сцени, крок лівою ногою та *pas sougu* з руками, які розкидають сніг через третю позицію *allongé*. На п'ятий такт перша дівчина переходить через *temps lie* у позу партерного третього арабеску із великими руками. Руки рухаються через маленьке *por de bras en dedans* до великої пози третього арабеску у руках.

Перша дівчина робить *temps lie*, одночасно друга дівчина із 6 точки сцени починає ту ж саму комбінацію по направленню до центру сцени. Ті дівчата, які закінчили свої комбінації у позу третього партерного арабеску, стоять у цій позі, поки інші по черзі таким самим чином виходять. Загалом виходить 4 дівчини із кордебалету. (З 8 точки сцени, потім із 6, третя дівчина із 4 та четверта дівчина із 2 точки сцени). Дівчата утворюють маленький квадрат по центру сцени із вільним центром всередині.

2.2.3 Треті 16 тактів. (Солістка "вітер" разом із кордебалетом)

Солістка "вітер"

Рухається по великому колу у ліву сторону. *Sissonne* у третій арабеск, підбиває передню ногу задньою, стрибок *chassé* по четвертій позиції (руки проходять через підготовче положення у першу позицію в повітрі

та на приземленні відкриваються на другу позицію), два *tour piqué* на ліву ногу.

Комбінація повторюється три рази по колу. За три комбінації солістка опиняється у другій точці сцени (виконала півколо) (12 тактів).

Після цього робить *sissonne* у позу третього арабеску прямо у сьому точку сцени, крок задньою ногою вперед та *pas sougu*, руки при цьому у маленькій позі другої позиції *allongé*. (2 такти).

На останні два такти солістка переходить через *temps lie* у партерну позу четвертого арабеску, опиняючись внизу сцени, майже по центру.

Під час такого руху солістки кордебалет виконує свої рухи.

На перший такт четверта дівчина із кордебалету переходить у партерну позу третього арабеску. На другий такт всі дівчата разом (4 дівчини) сідають у *plié* по п'ятій позиції, задню ногу проводячи вперед. На третій такт всі разом роблять *relevé* у п'яту позицію, руки проходять через підготовче положення, першу позицію та приходять у третю позицію. На четвертий такт всі повертаються вліво, обличчям по колу.

8 тактів всі разом роблять *pas sougu* по колу у ліву сторону з великими руками, які по черзі розкидають сніг. На останні 4 такти всі разом роблять *sissonne* у позу третього арабеску. Дві дівчини у 4 точку сцени, інші дві дівчини у 6 точку сцени. Одночасно із ними *sissonne* у позу третього арабеску із-за куліс роблять ще дві дівчини кордебалету із різних сторін. Виходячи із 4 точки сцени та 6 точки сцени обличчям один до одного. Разом із чотирма дівчатами, роблять *pas sougu*, утворюючи разом два трикутники. У 4-й та 6-й точці сцени. Дві дівчини спереду, одна ззаду. На останній такт весь кордебалет сходить у позу *croisé*, нога позаду витягнута у підйомі, коліна разом, руки внизу *allongé*. Дівчата, які стоять у 4-й точці сцени, стоять обличчям по колу у праву

сторону. Дівчата, які стоять у 6-й точці сцени, стоять обличчям по колу у ліву сторону.

2.2.4 Четверті 32 такти. (Солістка "вітер" разом із кордебалетом)

Солістка "вітер"

Робить 2 pas вальси із великим руками, через другу позицію у третю позицію, у 4 точку сцени, зупиняючись лицем у 4 точку сцени у *préparation* до піруету *en dedans* з четвертої позиції у праву сторону. Виконує подвійний *pirouette en dedans* з четвертої позиції з руками у третій позиції, зупиняється у п'яту позицію на *plié*, розкриваючи руки на другу позицію, та виконую половину *soutenu en tournant* з руками також у третій позиції, зупинячись *en face*. Потім всю комбінацію виконує у 6-ту точку сцени з лівої ноги.

Після *soutenu en tournant* з лівої ноги, солістка рухається спиною змійкою, виконуючи *pas sougé* назад, із великим руками, які по черзі розкидають сніг. У 3 точку сцени, у 7 точку сцени, у 3 точку сцени, завершуючи рух на центрі під задником, між двома колами, які утворює кордебалет.

З правої ноги через *temps lié* переходить у партерний третій арабеск у 2 точку сцени з маленькою рукою. З лівої ноги теж саме у 8 точку сцени. Та ще два рази у 2 та 8 точки сцени, але вже із великою рукою.

Сідає у п'яту позицію *en face* та робить *relevé* у п'яту позицію, руки приходять у третю позицію; робить крок та сценічний біг на центр сцени, сідаючи у *plié* по п'ятій позиції та виконуючи *relevé en face* вже по центру.

Кордебалет у цей час

Дівчата, які стоять у 4-й точці сцени, рухаються вправо постійно. Дівчата, які стоять у 6-й точці сцени, рухаються вліво постійно. Роблять по колу 4 pas вальси, кожен pas вальс на 2 такти, із великими руками, із другої позиції у третю позицію. Потім продовжують рухатись по колу, спиною один до одного pas de bourrée по п'ятій позиції. (8 тактів).

На наступний такт виконують passé retirer en tournant, повертаючись обличчям у центр свого маленького кола, продовжують рухатись pas de bourrée по п'ятій позиції у тому ж напрямку ще 7 тактів.

На кожен новий такт сідають на коліно по черзі. Дві руки виходять вперед; одна рука у першій позиції allongé, друга рука у третій позиції allongé, руки перед собою, голова повернута за руками. Спочатку одна дівчина з правої сторони, потім одна дівчина зліва, які стоять ближче до куліс. Потім дівчата, які стоять ближче до центру, сідають так само по черзі. На п'ятий такт дівчата, які стоять по центру кола позаду, стають разом en face у партерний арабеск, дві руки підіймаючи через другу позицію у третю позицію allongé. На шостий такт весь кордебалет стає на одну ногу, інша витягнута у підйомі позаду та коліна зібрані разом, руки внизу allongé. На сьомий такт кордебалет рухається сценічним бігом таким чином, щоб утворити велике коло, у центрі якого знаходиться солістка "вітер". На останній такт кордебалет стає у позу croisé на ліву ногу, лицем по колу у праву сторону, руки внизу allongé.

2.2.5 П'яті 16 тактів. (Солістка "вітер" разом із кордебалетом)

Солістка "вітер"

Через *sou de pied* задня нога, ліва, відкривається у партерну позу *a la seconde* на *plié*; руки проходять через *por de bras en dedans*, з третьої позиції через першу позицію, відкриваються ліва рука у другу позицію *allongé*, права рука відкривається у третю позицію *allongé*, корпус нахиляється до лівої ноги та голова повертається у ліво. (2 такти) .

Ліва нога підводиться через *soutenu en face* вперед у п'яту позицію, солістка робить *pas de bourrée* вправо, у сторону задньої ноги, руки при цьому переходять у позиції: ліва рука закривається у першу позицію *allongé*, права рука опускається у другу позицію *allongé*. Солістка рухається у третю точку сцени. (2 такти).

Слідуючи чотири такти виконується та ж сама комбінація з іншої ноги.

Потім на два такти знову відкривається задня нога через *sou de pied* у позу *a la seconde* на *plié*, руки так само у другій та третій позиції *allongé* (2 такти), нога підтягується вперед у п'яту позицію та виконується *soutenu en tournant* до положення *en face*, руки із другої позиції *allongé* підіймаються у третю позицію через першу позицію. (2 такти).

Наступні три такти солістка виконую *pas de bourrée* по п'ятій позиції на місці із руками у третій позиції. На останній такт виконується *tombé* у маленьку позу *croisé*, руки відкриваються через другу позицію, права рука приходить у першу позицію, ліва рука приходить у другу позицію *arrondi*; голова повернута вправо та нахилена вправо підборіддям.

У цей же час рух кордебалету

Кордебалет утворив велике коло із шести осіб. Та всі разом починають рух у праву сторону. З правої ноги усі виконують *sissonne* у позу третього арабеску на одну чверть; на другу чверть виконують *pas valse* під ліву руку у третій позиції; на третю чверть знову виконують *sissonne* у позу третього арабеску; на четверту чверть виконується крок лівою ногою вперед через першу позицію у четверту позицію, руки відкриваються у другу позицію *allongé*, потім виконується *pas de chat* з правої ноги у четверту позицію, руки проходять через підготовче положення у першу позицію, голова повертається на ліво. (4 такти).

Комбінація виконується по колу три повних рази. (12 тактів).

Потім усі разом виконують *sissonne* у позу третього арабеску через одного у різних напрямках. Три дівчини з кордебалету, які стоять через одну, виконують *sissonne* у напрямку великого кола; а інші три дівчини, які стояли через одну, виконують *sissonne* у напрямку до центра кола.

Два наступні такти сценічним бігом кордебалет утворює ніби два кола: одне велике, інше внутрішнє, маленьке. На останній такт усі сходять у позу *croisé*. Велике коло сходить на ліву ногу, внутрішнє коло, на праву ногу *croisé*. Усі стоять боком по направленню кола. Зовнішнє коло буде виконувати наступну комбінацію з правої ноги, у праву сторону по великому колу. Внутрішнє коло буде виконувати наступну комбінацію з лівої ноги, у ліву сторону по маленькому колу.

2.2.6 Шості 16 тактів. (Солістка "вітер" разом із кордебалетом)

Солістка "вітер"

Перший такт *sissonne* у позу третього арабеску у другу точку сцени, другий такт *pas* вальс із лівою рукою у третій позиції, третій такт *tour glissade* у другу точку сцени, четвертий такт відкрити передню ногу та зробити *tombé* у маленьку позу *effacée*, голова за правою рукою повертається. (4 такти).

Наступні 4 такти вся комбінація виконується у 8 точку залу з іншої ноги.

Наступний такт виконується *sissonne* у другу точку сцени, другий такт *pas* вальс із лівою рукою у третій позиції, третій такт через *cou de pied* ліва нога відкривається у партерне положення *écarté*, на правій нозі виконується *plié*; та виконується перехід на ліву ногу у *préparation croisé* через *cou de pied* правою ногою, яка виходить у положення *battement tendu* вперед. Руки після *pas* вальсу відкриваються обидві у другу позицію, голова повертається на ліво; із переходом ніг у позу *préparation croisé*, права рука проходить через підготовче положення у першу позицію; голова переводиться у праву сторону у другу точку сцени із акцентом підборіддя. Руки приходять у положення *arrondi*. (4 такти).

На останні чотири такти солістка "вітер" виконує оберти *chêne* у другу точку сцени, через *préparation tombé* на *effacée*. Рухом *chêne* солістка уходить за куліси.

У цей час рух кордебалету

Внутрішній круг (три дівчини):

Два *balancé* на праву ногу, два *tour glissade* по колу. (4 такти)

Одночасно три дівчини (внутрішнє коло) виконують цю ж саму комбінацію по маленькому колу вліво.

Комбінація повторюється повних три рази. (12 тактів)

Останні 4 такти: перший такт всі одночасно роблять *sissonne*, кожен у своєму напрямку. Як показано на малюнку вище. Сценічним бігом кордебалет розбігається на малюнок: одна дівчина у другій точці сцени, дві дівчини у четвертій точці, дві дівчини у шостій точці та одна дівчина у восьмій точці сцени. На останній такт всі стають у позу *croisé*. Дівчини у другій та восьмій точках стають обличчям до центру сцени; дівчини у шостій та восьмій точках стають обличчям один до одного. Руки при цьому піднімаються через другу позицію у третю та другу позиції *allongé*.

Розписано по рухах половину "Хореографічної новели Заметіль"

Наступна частина – це вихід солістки "сонце". На сцені у цей момент сніжинки. Солістки "вітер" немає.

2.3 Фрагменти початкових репетицій

«Хореографічної новели Заметіль»

На жаль, повного готового відео не маю у зв'язку із війною

<https://youtu.be/84cpvi0xJEg>

РОЗДІЛ 3. ОПИС КОСТЮМІВ

3.1 Ескіз костюму кордебалету "сніжинки"

Біла шопенка із голубою сіткою зверху на спідниці. Сніжинки вишиті срібними нитками. Білий торс у шопенці з срібними сніжинками та білі з голубим нарукавники також із срібними дрібними сніжинками. На голові срібна корона із білими кульками на кінці, які символізують маленькі комочки снігу.

3.2 Ескіз костюму солістки "сонце"

Жовта із білим пачка до колін без стальки. Основа біла, а зверху жовта покришка на спідниці. Золоті банти. Рукава білі, жовті тільки біля зап'ястів. У руці золотий жезл у формі зірки всередині. Як символ сонця. На голові біла перука та золота маленька корона із зіркою всередині.

3.3 Ескіз костюму солістки "вітер"

Зачіска балетна гулька низька ззаду. А по всій голові кудрі, які символізують розтріпане волосся вітром. Легка туніка синього кольору. Спідниця зібрана із різноманітних ніби окремих смужок різних відтінків синього кольору. Пояс фіолетовий. Смужки, які звисають із плечей, також різного синього кольору всі.

ВИСНОВКИ

Непростий задум втілення простистояння природних стихій та алегорія їх у політичну війну та мистецтво ворожих країн, який потрібно втілити у життя через хореографічну лексику людей не професіоналів, а аматорів. Крім того, що мені потрібно було втілити ідею у хореографічні рухи, мені ще потрібно було кожен раз враховувати данні та здібності кожного учня, корегувати рухи під індивідуальності, щоб у всіх учнів виходило та, щоб на їх танець можна було дивитись згодом зі сцени. Із професіоналами у цьому плані працювати на багато простіше. Тому що у них багатша хореографічна лексика. Кожен артист – це безумовно теж індивідуальність, особлива та неповторна. Але, все-таки, професіонали краще володіють своїм тілом, вони навчалися з дитинства та майже досконало володіють технікою, яку можна вже використовувати не так сильно замислюючись над нею. Можна разом із артистами обговорювати задум та намагатися шукати хореографічні рішення ідей та задач разом. Такий творчий постановчий процес, який народжується прямо у залі разом із хореографом-постановником та артистами.

З аматорами так працювати на багато складніше. Та, можу сказати зі свого досвіду, майже неможливо. Через брак у них великого досвіду: хореографічного, танцювального, ритмічного, музичного,... Аматорам потрібно зазвичай просто казати, що саме потрібно робити та яким чином. Кожен рух потрібно розкласти на маленькі деталі, щоб їм було усе зрозуміло. У цьому складність та різниця між аматорами та роботою з професіоналами. Тому я продумую самостійно усі рухи вдома, готуюсь кожен раз до репетиції та вже приходжу із готовим матеріалом, який розжовую кожному до деталей.

Вдома ввечері без світла у кімнаті я включаю музику у навушниках та слухаю її дуже багато разів, ставлю трек на повтор. Із кожним разом, все глибше занурюючись у музику, я ніби входжу у неї. Починаю тонко відчувати кожну ноту, чути кожен інструмент, глибоке занурення мене вводить у такий стан, коли я починаю відчувати запахи, бачити картини перед собою, відчувати музику всім тілом. Я не відштовхуюсь в першу чергу від назви музики. Я намагаюсь відчувати, що я відчуваю у цій музиці. Я, а не композитор, який її писав. Тому що всі ми різні. Композитор писав про щось своє та це не завжди дуже важливо. Талановита музика – це та, яка викликає у кожної людини глибинні відчуття. А ось які вже це відчуття, – у кожного вони різні.

Занурюючись так глибоко у музику, я починаю внутрішнім зором бачити, що саме хочу поставити, втілити у хореографію. Слідуючий момент – я згадую кожну свою ученицю, її можливості та темперамент. І вже у темній кімнаті самостійно шукаю такі рухи, які б могли зробити мої учениці, втілюючи образи. Я вимикаю музику та придумую рухи по тактам. Спочатку якихось 8-16 тактів. Потім вмикаю музику та перевіряю, як рухи лягли на неї. І так далі. Я не придумую зразу весь номер. Я навіть не знаю повністю спочатку його ідею та концепцію. Все так потихеньку по тактам та входячи у музику визріває поступово. Я ніколи не знаю на початку, чим номер завершиться у кінці. Це такий творчий процес постановки, який я роблю самостійно. Тому що, працюючи із аматорами, інакше втілювати задум у хореографію неможливо.

Приходячи у зал, я все розжовую та показую через деталі, що ми робимо та яким чином. Буває й таке, що бачу, як учні виконують ту чи іншу хореографічну вправу, та бачу, що потрібно щось змінити чи замінити зовсім, але таким чином, щоб залишити сенс номеру та задуму.

У хореографічному залі я це бачу, а змінюю рухи теж вдома, знову продумуючи їх та згадуючи, що саме та в кого не виходило. Таким чином постановчий процес у аматорському колективі займає на багато більше часу, ніж у професійному. Професіонали можуть допомагати балетмейстеру, вони можуть придумати та вивчити хореографічну лексику у пів ноги, а відпрацьовувати вже згодом на репетиції не із балетмейстером, а з педагогом-репетитором. З аматорами так працювати неможливо. Я їм показую вже підготовлений матеріал. Та ми не вчимо у пів ноги тільки лексику, а зразу ж по цим маленьким частинам і відпрацьовуємо. На слідує заняття я готую новий шматочок номеру. Ми вчимо лексику та зразу ж відпрацьовуємо рухи, додаючи вже їх до попередньо відпрацьованого минулого разу.

Можна подумати, що з аматорами працювати не так цікаво, як із професійними артистами. Тому що, з першого погляду, менше творчості, менше творчого поля для сумісної праці. Але з іншого боку цю всю працю балетмейстер робить так само, але більш самостійно. Але все одно дивиться на учнів, аналізує, підбирає рухи, тримає сюжет у голові, намагається створити образи. На мою думку, це навіть складніше, ніж працювати із професійними артистами. Тому що балетмейстер, який працює із аматорами повинен бути і педагогом, і репетитором, і балетмейстером, і художником, і вміти глибоко відчувати, тримати усе разом у голові. Це дуже нелегко.

Мені подобається працювати із аматорами на професійному рівні. Вижимати із кожної людини максимум. І для кожного учня цей максимум буде свій. Але максимум. Таким чином через класичну хореографію, працюючи на свій максимум та стимулюючи так працювати кожного, хто у мене займається, я допомагаю кожній людині психологічно. Через деякий час вони стають більш впевнені у собі,

можуть вирішувати життєві проблеми, які раніше на них наводили жах, люди вчать таким чином переборювати себе через класичну хореографію, застосовуючи свої вміння та навички у різних сферах свого життя.

Мені здається, що це найголовніше завдання педагога. Адже аматори ніколи не зможуть танцювати на рівні професійних артистів. Але сенс зовсім не в цьому. Для таких людей головне – це вчитись кожен раз переборювати себе для того щоб рости у духовному плані. Педагог для аматорів – це найбільшим чином психолог. Який через хореографію навчає їх життю.

У професіоналів все на початку так само. Але згодом їх завдання – це навчитись відчувати на стільки тонко та володіти технікою на стільки професійно, щоб передавати глядачам енергію, яку вони пропускають через себе та транслиують у зал через своє тіло. Так можуть, насправді, дуже небагато професійних артистів. Але я вважаю, що пусті танці тільки крутою технікою, чи недостатнім розумінням зсередики свого образу, чи невмінням передати через себе те, що відчуваєш, – не є високим професіоналізмом. В кінці кінців взагалі не важливо, які титули має професійний артист, заслуги та ранги. Головне – це реакція простого глядача. Людей, які зайшли у глядацьку залу просто подивитись. Люди з вулиці, як кажуть у балетному світі, які не знають балетних нюансів. Якщо таким людям вистава, номер чи хореографічна мініатюра сподобалась на стільки, що зачепила за живе, за душу, дійшла до найпотаємніших глибин душі кожного, це безперечно означає, що артист – професіонал своєї справи із великої літери. А все останнє... взагалі не має ніякого значення. Та є неважливим.

З приводу того, що я взяла музику російського композитора... я не спеціально так зробила на початку. Мені просто вона дуже сподобалась

та я побачила у голові своїх учнів у такій постановці. Я вважаю, що мистецтво, талановите мистецтво, тим паче, створене багато років назад, повинно жити. Композитор – професіонал своєї справи, який створив таку музику, яка кожного чіпає за живе. І зовсім не важливо у якій країні така людина народилась.

З приводу війни, яку ми ведемо зараз, не можу сказати погане чи судити абстрактно. Що усі росіяни погані. Чи ми не танцюємо Чайковського, бо він росіянин. Ми не читаємо Пушкіна і таке інше. Чому? Ці митці якимось причетні до війни зараз? Особисто вони у чомусь винні? Не думаю. Не можна судити абстрактно. Потрібно все вирішувати конкретно. Є конкретні люди та їх вчинки. І тоді можна говорити. Про конкретних людей. А не кричати та забороняти абсолютно все. На мою думку, це ознака недалекості та проста стадна психологія. Нам погано, тому ми заборонимо усе. Я вважаю, що поступово в Україні така тенденція почне змінюватись на більш розумну. Не відразу, але поступово. Мені дуже б цього хотілося.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

"Слов'янський пантеон язичницьких богів"

<https://spadok.org.ua/davni-viruvannya/panteon-yazychnytskykh-bogiv>

"Релігія давніх слов'ян"

<https://www.zwiahel.info/museum/room2/3>

Григорій Свірідов "Метіль": історія, цікаві факти, зміст та відео.

<https://soundtimes.ru/simfonicheskaya-muzyka/udivitelnye-simfonicheskie-proizvedeniya/metel-sviridov>

Григорій Свірідов: біографія, цікаві факти, творчість.

<https://soundtimes.ru/muzykalnaya-shkatulka/velikie-kompozitory/georgij-sviridov>

Пори року у класичній музиці

<https://xn----8sbiecm6bhdh8i.xn-->

[p1ai/%D0%B2%D1%80%D0%B5%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B0%20%D0%B3%D0%BE%D0%B4%D0%B0%20%D0%BC%D1%83%D0%B7%D1%8B%D0%BA%D0%B0.html](https://xn----8sbiecm6bhdh8i.xn--p1ai/%D0%B2%D1%80%D0%B5%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B0%20%D0%B3%D0%BE%D0%B4%D0%B0%20%D0%BC%D1%83%D0%B7%D1%8B%D0%BA%D0%B0.html)